

Zaznamenali sme

■ **Pod názvom *Národné literatúry a komparatívny literárny výskum* (National Literatures and Comparative Literary Research) sa v dňoch 23.–25. 9. 2013 konala v Tartu X. medzinárodná konferencia Estónskej asociácie porovnávacej literatúry (AECL).** Na konferencii sa ako jediný slovenský účastník na oficiálne pozvanie zúčastnil Ladislav Franek s príspevkom *Two Personalities of Comparative Literary Studies* (Claudio Guillén and Dionýz Ďurišin). Uznávaním celosvetového významu slovenskej komparatistiky bola skutočnosť, že jeho vystúpenie bolo zaradené na úvod konferencie, na ktorej sa zúčastnilo 32 prednášateľov zo 14 európskych, ázijských a afrických krajín. Vzhľadom na tematiku literárne orientovaných príspevkov mal L. Franek možnosť vyzdvihnúť osobitý prínos slovenského i španielskeho literárneho výskumu, spočívajúci v rozšírení výskumného obzoru tiež do priestoru nadnárodných aspektov komparatistiky. O tom svedčí jeho úsilie začleniť do rámca príspevku ďalšie významné osobnosti slovenskej literárnej kritiky, prekladovej tvorby a literárnej vedy (A. Popovič, J. Felix, B. Hečko a i.), ktorí výraznou mierou svojím širokým bádateľským záberom v minulosti jedinečne prispeli k obohateniu porovnávacieho štúdia vzťahov medzi národnou a svetovou literatúrou. V tejto súvislosti jeho účasť na tomto významnom a v istom zmysle ojedinelom podujatí mala význam nielen v užitočnej propagácii slovenskej komparatistiky, ale i v nadviazaní plodných kontaktov s inonárodnými predstaviteľmi v dnešných časoch nenahraditeľného a užitočne sa rozvíjajúceho kultúrneho dialógu medzi národmi.

Redakcia

■ **Prof. PhDr. Anton Popovič, DrSc. (27. júla 1933 – 24. júna 1984), zakladateľ slovenskej vedy o preklade a nitrianskej literárnovednej školy, by sa bol v roku 2013 dožil osemdesiatich rokov.** Dňa 3. októbra 2013 sa v Nitre na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa pričinením Ústavu literárnej a umeleckej komunikácie a Katedry translatológie konalo vedecké sympóziu Text ako médium umeleckej a prekladovej komunikácie venované jeho pamiatke. Sympóziu napriek tomu nebolo koncipované iba retrospektívne – ako návrat k jeho výskumným iniciatívam v oblasti teórie textu (originálneho i prekladového), ale aj prospektívne – ako rekognoskácia posunov a zmien, ktoré v oblasti jeho vedeckých záujmov od chvíle, keď sa uzavrelo jeho vedecké dielo, nastali, resp. práve nastávajú. Ak sa napr. v sedemdesiatych rokoch minulého storočia, keď vypracoval teóriu metatextu, problematika vzájomných vzťahov medzi textami vnímala ešte ako okrajová záležitosť, dnes sa intertextualita považuje za jedného z hlavných garantov textovosti umeleckého prejavu. Alebo ak sa za jeho čias interdisciplinárny postup vo výskume umenia chápal ešte ako novátorstvo, dnes sa už berie ako nevyhnutná podmienka úspešnosti umenovedného bádania. Aj samotné sympóziu

malo napokon interdisciplinárny charakter: v jeho priebehu vystúpili reprezentanti literárnej teórie (T. Žilka, M. Valentová), translatológie (J. Vilikovský, E. Gromová), teórie výtvarného umenia (Š. Gero, E. Kapsová), muzikológie (R. Beličová) a teatrológie (D. Inšitorisová). A tí spomedzi nich, čo sa s Antonom Popovičom poznali osobne, ho predstavili ako ambiciózneho bádateľa a nekonvenčného človeka.

Mária Valentová

■ **Medzinárodná konferencia Ústavu svetovej literatúry SAV *Súčasný podoby stredo-európskeho historického románu* sa konala 5. a 6. februára 2014 v bratislavskom Poľskom inštitúte.** Po uvítacích slovách riaditeľa ÚSvL SAV Adama Bžocha podujatie slávnostne otvoril Rudolf Chmel, uznávaný odborník na slovensko-maďarské literárne vzťahy. Plenárna prednáška významného maďarského literárneho vedca Mihály Szegedyho-Maszáka bola venovaná vývinu a špecifikám žánru. Chápanie termínu historický román a jeho uplatnenie na súčasné romány s historickou tematikou tvorilo najpodstatnejšiu otázku konferencie. V jednotlivých blokoch sa hľadali aj hranice (a presahy) medzi činnosťou autora literárneho a historiografického textu, čo možno označiť za ďalší kľúčový bod podujatia. Prednášatelia a prednášateľky – pracovníci zo Slovenskej (J. Cviková, J. Görözdi, R. Mikuláš, D. Pucherová, L. Vajdová, P. Zajac), Českej (J. Koten, V. Trpka) a Maďarskej (M. Balogh, S. Deczki, Gy. Földes, Á. Széchényi) akadémie vied, Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre (K. Benyovszky, Z. Németh), Knížnice Széchényi v Budapešti (L. Boka) a Univerzity Palackého v Olomouci (E. Gilk) – predstavili literárnohistorické prehľady a textové analýzy o referenčne, ale aj alternatívne, kontrafaktuálne, dekonštrukčne, mýticky, nostalgicky, atď. chápanej historicosti vo vybraných autorských tvorbách alebo románoch, ktoré vznikli na území strednej Európy v poslednom štvrtstoročí. Živé diskusie, ktoré nasledovali za príspevkami, naznačovali, že možnosti ďalšieho uvažovania sú relevantné. Podujatie sa realizovalo s finančnou podporou Medzinárodného višegrádskeho fondu.

Lívia Paszmárová

■ **Na Filozofickej fakulte UK v Bratislave sa 13.–14. marca 2014 konala vedecká konferencia venovaná prvému slovenskému univerzitnému profesorovi klasickej filológie Prof. PhDr. Miloslavovi Okálovi, DrSc. (1913–1997) *Klasický filológ Miloslav Okál.*** Podujatie pripravila Katedra klasickej a semitskej filológie FiFUK pri príležitosti stého výročia jeho narodenia. Prezentované boli príspevky pracovníkov slovenských a českých akademických inštitúcií venované niektorým menej známym stránkam Okálovho osobného života, jeho odbornej i súkromnej korešpondencii, jeho prínosu v klasickofilologických disciplínach, neolatinistickým témam, literárnovedným otázkam, Okálovým prekladateľským technikám a pod. Účastníkom konferencie Miloslava Okála takmer fyzicky sprítomnila prezentácia starších nahrávok jeho umeleckých prekladov, ktoré pripravila pracovníčka RTVS Dr. Táňa Kusá. Konferencia ponúkla priestor aj pre osobné, často veľmi precítené spomienky jeho žiakov a kolegov. Osobitne emocionálne zapôsobila spomienková svedecká spoveď vzácneho hosťa, syna prof. Okála, prof. Emile André Okála, žijúceho v USA, s pozoruhodným svedectvom o doposiaľ neznámych či málo známych stránkach súkromného života vedca. Ďalšie informácie o podujatí <http://www.fphil.uniba.sk/index.php?id=kksf>.

Ludmila Buzássyová